

Diagnoza środowiskowej oferty profilaktycznej – badanie jakościowe

Marta Abramowicz
Maciej Brosz
Anna Strzałkowska
Tomasz Tobis

Gdańsk 2011

Forum
Profilaktyki
Uzależnień
razem dla Gdańska

Zakres badania

- środowiskowa oferta profilaktyczna
- funkcjonowanie organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki
- potrzeby lokalne w obszarze profilaktyki uzależnień

Próba badawcza: przeprowadzono 30 wywiadów pogłębionych z pracownikami organizacji pozarządowych i instytucji zajmujących się szeroko pojętą profilaktyką uzależnień wśród młodzieży oraz 12 wywiadów telefonicznych z przedstawicielami rad dzielnic

Zakres geograficzny badania: Miasto Gdańsk z uwzględnieniem podziału na dzielnice. Zebrano informacje o działaniach i potrzebach lokalnych w następujących dzielnicach: Osowa, Matarnia, Kokoszki, Chełm, Ujeścisko, Brętowo, Piecki-Migowo, Suchanino, Siedlce, Strzyża, Wrzeszcz, Śródmieście, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo, Oliwa, Nowy Port, Stogi, Olszynka, Rudniki, Krakowiec-Górki Zachodnie. Dodatkowo podczas badania pilotażowego przeprowadzonego w listopadzie 2010 zbadano zasoby dzielnic Brzeźno, Orunia oraz Dolne Miasto.

Podział administracyjny Gdańska

Forum
Profilaktyki
Uzależnień
razem dla Gdańska

Instytucje i organizacje, w których prowadzono badanie

Wrzeszcz:

Centrum Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży im. Błogosławione Piotra Jerzego Frassatiego (Caritas Jesionowa), FOSA – Fundacja Oparcia Społecznego Aleksandry, Gdańska Fundacja Terapii i Rozwoju, Towarzystwo Edukacyjne „Wiedza Powszechna”, Mrowisko Glanik, Trampolina Dr Clown, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Gdańskiej, MoDem, Matemblewo

Strzyża: Towarzystwo Przyjaciół Strzyży

Chełm: Stowarzyszenie Dom Rodzinny „Nasze Dzieci”

Ujeścisko: Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych im. Św. Ojca Pio (Dom Sąsiedzki)

Suchanino: Bałtyckie Stowarzyszenie Aktywność – klub Tratwa

Siedlce: Nasze Siedlce

Morena: „Promyk Nadziei” Gdańskie Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Dzieciom i Młodzieży

Nowy Port: Stowarzyszenie Nowy Port Sztuki, Stowarzyszenie „Bank Otwartych Serc”

Stogi: Gdańskie Stowarzyszenie Pedagogów Praktyków, Fundacja „Pomóż sobie i innym”

Śródmieście: Dom Sąsiedzki „Za murami” (Nadbałtyckie Stowarzyszenie Plastyków im. Mokwy)

Gdańsk ogólnie:

Mrowisko, Monar, Gdańska Fundacja Innowacji Społecznej, ZHP, Stowarzyszenie Morena, Oliwskie Słoneczko, Pałac Młodzieży, OHP, Drużyny Smoczyc Łodzi, Duszpasterz Trzeźwości Metropolii Gdańskiej, GCPU

Na podstawie wywiadów z przedstawicielami rad dzielnic ustalono, że generalnie brak jest wiedzy na temat działań dotyczących profilaktyki uzależnień wśród młodzieży w następujących dzielnicach:

Brętowo, Kokoszkki, Jasień, Osowa, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo, Rudniki, Krakowiec-Górki Zachodnie oraz Olszynka.

Trzeba jednak podkreślić różny stopień wiedzy osób udzielających informacje – część z nich od wielu lat udzielała się w radzie lub w stowarzyszeniu działającym na rzecz dzielnicy (np. właśnie Krakowiec-Górki Zachodnie i Olszynka), a część z nich dopiero zapoznawała się z problematyką dzielnicy.

Różny profil organizacji i bardzo różne pojmowanie profilaktyki uzależnień:

- organizacje, dla których profilaktyka jest działalnością podstawową, charakteryzujące się dużym zasięgiem działania, gdzie wiedza o profilaktyce wyznacza kierunki działań (Mrowisko, Monar)
- stowarzyszenia zajmujące się działalnością na rzecz mieszkańców danej dzielnicy („sąsiedzkie”), w tym działalnością dla dzieci i młodzieży (np. prowadzące świetlice lub domy sąsiedzkie) (GFIS na Oruni, GSPP na Stogach, Nasze Siedlce, Towarzystwo Przyjaciół Strzyży)
- świetlice socjoterapeutyczne – zwykle przy większych organizacjach lub szkołach – działają lokalnie tylko na rzecz małej grupki dzieci i młodzieży, często przez lata związanej z daną świetlicą (Tratwa, Promyk Nadziei)
- organizacje lub instytucje prowadzące działania dla dzieci i młodzieży, które są przede wszystkim organizacją czasu wolnego młodzieży i w ten sposób pełnią funkcje profilaktyczną (Pałac Młodzieży, Oliwskie Słoneczko, kluby sportowe);
- organizacje, które mają zupełnie inny profil działalności i dla których profilaktyka jest działalnością marginalną (TE Wiedza Powszechna, Stowarzyszenie Morena)

Główne wnioski dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki:

- placówki pracują na granicy swoich możliwości – do wielu przychodzi więcej dzieci niż ilość, na którą otrzymują środki
- z uwagi na obciążenie placówek, informacje na temat prowadzonych przez nich list rezerwowych, rekrutacji, działań promocyjnych oraz szerokiej współpracy ze szkołami i innymi instytucjami można wysnuć wniosek, że oferta profilaktyczna dociera do potencjalnego odbiorcy. Odbiorca jednak nie zawsze może z niej skorzystać z uwagi na brak miejsc.
- organizacje przykładają dużą wagę do tego, aby ich działania były skierowane do tych odbiorców, którzy potrzebują wsparcia
- wszystkie organizacje współpracowały z innymi podmiotami, szczególnie podkreślano współpracę ze szkołami

Główne wnioski dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki:

- wszystkie organizacje podkreślały wagę pracy z rodziną i były w różnym stopniu zaangażowane w pracę z rodzinami, podkreślano jednak trudności wiążące się z tą współpracą
- respondenci bardzo zaangażowani w wykonywaną pracę; wszyscy pracowali również w swoim czasie wolnym – najczęściej praca bez wynagrodzenia zajmuje od 10 do 20 godzin tygodniowo
- frustracja i wypalenie – z uwagi na trudności finansowe związane z brakiem możliwości zdobycia środków na prowadzoną działalność – w odczuciu badanych ocenianą jako profesjonalna, odpowiadająca na potrzeby społeczne i przynosząca miastu i społeczeństwu duże korzyści.

Główne wnioski dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki:

- trudności finansowe – zależność od środków miejskich lub samorządowych – wynika to w dużej mierze z ich małego, lokalnego zasięgu działania (np. w obrębie jednej dzielnicy). Sponsorzy prywatni - proszenie tych samych sponsorów o przekazanie środków jest trudne dla obu stron.

Dotacje celowe a dotacje instytucjonalne, brak elastyczności i ograniczenia w wydatkowaniu środków (konsumpcja, bez powiększania zasobów organizacji), takie samo traktowanie organizacji prowadzących działalność całoroczną, jak i organizacji organizujących jedno wydarzenie

- trudności lokalowe

-braki kadrowe – trudności z znalezieniu wysokokwalifikowanych osób, które zgodzą się pracować za bardzo niskie wynagrodzenie

Główne wnioski dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki:

- stosowane są jedyne dostępne z punktu widzenia rozmówców rozwiązania – główną aktywnością organizacji jest szukanie środków finansowych na przetrwanie – zamiast poświęcać ten czas i energię na pracę profilaktyczną.
- sygnalizowany jest jako duży problem brak ciągłości działań łączący się z brakiem środków na działalność lub ich opóźnieniem w przekazywaniu przez Urząd Miasta
- zbyt duża biurokratyzacja – podkreślano, że do otrzymania i rozliczenia dotacji od miasta, nawet wielkości kilku tysięcy złotych potrzebna jest ogromna dokumentacja, której wykonanie jest niezwykle pracochłonne, brak środków na koordynację zadania. Przetargi vs konkursy
- problem zaufania

Główne wnioski dotyczące funkcjonowania organizacji pozarządowych realizujących działania w obszarze profilaktyki:

-respondenci reprezentujący organizacje pozarządowe deklarują duże przywiązanie do Gdańska i chęć pracy na rzecz jego mieszkańców. Wielu z nich jednocześnie podkreślało, że nie czują, żeby władze miasta były zainteresowane współpracą z sektorem pozarządowym i inwestycją w niego, przywoływany był przykład Sopotu i Gdyni, gdzie organizacje są bardziej wspierane przez miasto

Pomysły:

Zaufanie, zobaczenie partnera, docenienie

Mniej dokumentacji, większa elastyczność w dysponowaniu środkami, dotacje instytucjonalne, minigranty

Inwestowanie w ludzi i organizacje

Obowiązkowe punkty w szkołach średnich za pracę wolontariacką

Zmiany prawne w ustawie o pomocy społecznej (pieniądze również na rodzinę)

